

Rosenbacka/Blomsterbacken torp	under Månsabo, Krogsered	Greppereds fjärding
Fmis:	Koordinater: Y1319321 X6325627 WGS84 57,021604 12,829920	No 88

Beskrivning:

Rosenbacka/Blomsterbacken, torp under Månsabo, senare Månsabo 1:4

Sid 194 i Krogseredsboken.

Nytt hus byggt på det gamla torpets plats, på 1930-talet. Det bildade då fastigheten Månsabo 1:4.

Troligen uppfördes redan på 1770-talet en backstuga på Månsabos utmark vid den dåvarande färdvägen Sjönevad – Krogsered och den kallas först "Månsabo hus". Före 1800 hade backstugan fått torpstatus. Det blev 1847 ett s.k. förpantningstorp på 50 år. I förpantningsbrevet namngavs torpet "Rose Backa Lyckan". Torpet har under åren benämnts Rosenbacka eller Blomsterbacken men upphörde i början av 1900-talet då bostadshuset monterades ner och såldes.

I backstugan bodde i 1775 års HFL Gunnar Olofsson f 7/6 1719 i Torbjörnhult med hustrun Karin Svensdotter f 1728 (troligen f 24/11 1728 i Åskhult Övre i Drängsered). Familjen kom troligen från Vessige där yngste sonen var född. Paret hade gift sig 28/12 1752 i Drängsered och Gunnar var då änkling. Deras barn:

- Olof f 16/5 1755 i Övre Tränshult i Drängsered, i Holmelia 1775 enl HFL
- Christina f 24/2 1758 i Övre Tränshult i Drängsered
- Anna f 14/9 1760 i Övre Tränshult i Drängsered
- Ivar f 11/7 1763 i Boa No2 Lilla
- Jon f 4/6 1768 på Grimshults hus under Grimshult i Vessige
d 24/1 1773 av rödsot här på Månsabo hus

Familjen flyttade, oklart vart.

Den första torparen var Jöns Bengtsson f 1773 och hans hustru Britta Erlandsdotter f 30/9 1772 i Åskhult Övre i Drängsered, vigda i Drängsered 1/7 1798. Deras barn:

- Anna Greta f 15/3 1799 här
- Anna Britta f 4/12 1802, g i Drängsered 9/10 1831 med Johannes Andersson från Mossared i Drängsered, d som änka i Stora Slätthult 20/3 1881
- Elias f 16/3 1809

Familjen flyttade till Axet i Drängsered 1815.

1816 inflyttar Börje Henriksson f 26/7 1773 i Frillebo i Drängsered med hustrun Helena Nilsson f 3/3 1770 i Fagerhult i Drängsered, vigda i Drängsered 7/2 1801. Barn:

Rosenbacka/Blomsterbacken torp	under Månsabo, Krogsered	Greppereds fjärding
Fmis:	Koordinater:Y1319321 X6325627 WGS84 57,021604 12,829920	No 88

- Gunilla f 29/6 1801 i Frillebo i Drängsered
- Johannes f 7/3 1804 i Frillebo i Drängsered
- Nilla f 28/5 1808 i Frillebo i Drängsered
- Helena f 13/8 1812 i Frillebo i Drängsered

Börjes far Henrik Svensson f 4/12 1747 i Södra Unnaryd (4/12 1751) var inneboende. Familjen flyttade redan efter något år.

Ägaren av 1/20 mantal (Månsabo 1:2) Mårten Johansson med familj bodde under några år här på Rosenbacka innan familjen flyttade till Skrea 1823.

Efter Christian Reinholdssons död flyttade änkan Ingrid Håkansdotter f 5/3 1779 på Sjöhuset i Vessige hit till Rosenbacka från Månsabo 1:2 med barn:

- Beata Christina f 19/4 1802 i Grimshult i Vessige, till Gällared
- Andreas f 3/4 1807, tvilling, i Grimshult Stora i Vessige
- Johannes f 3/4 1807, tvilling, i Grimshult Stora i Vessige
- Anna Johanna f 13/10 1809 i Grimshult i Vessige, se nedan
- Anders f 18/8 1814 i Månsabo, g 24/5 1850 med änkan Christina Christiansdotter på Yered's hed, bosatta där

Änkan Ingrid hade en svår tid för sin och barnens försörjning. Förhållandet var naturligtvis känt i socknen och ledde till en oväntad gåva den 31 augusti 1821. Konung Carl XIV Johan med följe bytte hästar i Hukered i Vessige, strax söder om Rosenbacka, under resan från Borås till Halmstad. Änkan mottog under detta stopp två Riksdaler Banko från konungen.

Änkan Ingrid och sonen Anders flyttade i slutet av 1820-talet till okänd ort.

Dottern Anna Johanna Christiansdotter födde här på Blomsterbacka oäkta dottern:

- Anna Lovisa Hjort f 15/10 1828, senare g med Carl Elof Johansson från Varberg, bosatta i Måsarp No3 i Lindberg

Fader till dottern var hjälpprästen i Gällared, Johan Fredrik Hjort. Detta fick stora konsekvenser för Hjort som beskrivs i artikeln om kyrkliga regler och straff på annan plats i denna bok. Anna Johanna med dotter flyttade till Gudvarshult och sedan vidare till Gällared.

Sedan änkan Ingrid Håkansdotter med barn lämnade Rosenbacka finns inga fast boende på Rosenbacka förrän 1847 då torpet blev ett s.k. förpantningstorp. Torpet användes troligen för tillfälligt boende och för inhysta.

Rosenbacka/Blomster backen torp	under Månsabo, Krogsered	Greppereds fjärding
Fmis:	Koordinater:Y1319321 X6325627 WGS84 57,021604 12,829920	No 88

Ett mysterium är hemvisten för rotebåtsmannen Sven Fager med familj under 1830- och 1840-talen. I husförhörslängderna 1833 – 1840 och 1841-1852 är familjen inskriven under Greppered resp. Socknens Slut. Trots det har flera barn fötts i Månsabo eller "vid Månsabo". Eftersom det är otvetydigt att familjen bott i Månsabo har Rosenbacka sannolikt varit deras bostad under viss tid. Sven Jonasson-Fager f 12/2 1811 och hustrun Johanna Britta Eriksdotter f 19/6 1805 i Slöinge, vigda i Slöinge 24/2 1834. Deras barn:

- Johan Fredrik f 30/3 1834 vid Månsabo d 19/4 1835 i Greppered
- Johan Peter f 15/3 1836 i Månsabo
- Elias f 26/11 1838 plats ej angiven d 24/4 1839 i Greppered
- Carl Johan f 1/8 1841 vid Månsabo d 5/12 1841 i Månsabo

Fager, som var Rotebåtsman No42 (Greppered och Yeredes rote) vid Södra Hallands Båtsmanskompani, hade antagits till tjänsten 15/10 1832. Han avskedades 19/9 1839 för "*mindre pålitligt uppförande*".

Sven Fager fick 1849 en UÄ son med Bengta Bengtsdotter på Ängastugan under Stixered No2 Mellan.

Hustrun Anna Britta hade tidigare varit gift med en annan båtsman, No75 Fredrik Olsson-Stenström i Stenstorp i Slöinge, som avlidit 1832. Hennes far var torparen Erik Svensson som dog på Hultabro i Asige 1847 och det finns uppgifter som säger att hon var född i Asige, inte i Halmstad som Krogsereds kyrkböcker anger. Anna Britta hade sockenstämmans tillstånd att gå runt och tigga. I protokoll från 7/7 1857 framgår att hon fick rätt att "*gå omkring i socknen och vistas åtta dagar på varje ställe och börja där Kämpe (båtsman Kämpe) slutade*".

Hemmansägaren Bengt Johanssons två söner erhöll Rosenbacka som arv. Sonen Johan Peter Bengtsson f 22/8 1827 i Månsabo friköpte sin brors del varvid torpet 1847 ombildades till förpantningstorp för en tid av 50 år. Emellertid sålde Johan Peter Rosenbacka något år därpå till Bengt Johansson i Älmhult, som flyttade till Månsabo 1848. Johan Peter och försörjde sig sedan som åbo och dräng i Krogsered och Drängsered innan han gick till sjöss och emigrerade till USA

År 1854 blev Johannes Mårtensson f 9/5 1826 i Krogsered No1 Övre ägare till torpet. Han hade varit dräng i Ryd under Grimshult Vessige. Där träffade Johannes gårdens dotter Beata Christina Johansdotter f 15/5 1826 på Ryd under Grimshult i Vessige. Paret vigdes i Vessige 22/2 1851 och bodde kvar i Ryd till 1854. Barn:

- Anders Johan f 17/3 1851 på Ryd under Grimshult i Vessige, d 13/8 1874 av blodslag
- Emanuel f 6/3 1853 på Ryd under Grimshult i Vessige, d 28/9 1856 av förkylning

Rosenbacka/Blomsterbacken torp	under Månsabo, Krogsered	Greppereds fjärding
Fmis:	Koordinater: Y1319321 X6325627 WGS84 57,021604 12,829920	No 88

- Johan August f 28/4 1855 här, g 22/11 1877 i Drängsered med Johanna Bernhardina Andersdotter från Hönhult i Drängsered, paret blev torpare i Hönhult, d 6/3 1913 i Hönhult
- Emanuel f 3/7 1857, d 27/10 1862
- Carl Petter f 19/4 1859, till USA 1886
- Johannes f 28/1 1862, till USA 1886, åter 1893, g 3/11 1893 med Johanna Marie Johansdotter, bosatta i Månsabo 1:2
- Emanuel f 25/5 1865, g 11/5 1888 med Carolina Josefina Christoffersdotter från Glostorp i Vessige, bosatta där
- Albertina f 11/4 1867, g 9/10 1887 med snickaren Karl Emanuel Kristensson från Slätthult, paret köpte 1889 ett litet hemman i Hönhult i Drängsered och bosatte sig där.
- Alfred f 9/12 1870, till USA 1889

Torpare, träskomakare, berättare och speleman

För att försörja en allt större familj köpte Johannes 1860 "inrösningsjord" (odlingsbar jord) på förpantning i 50 år. Jordägaren erhöll ett årligt arrende och hade rätt att lösa in jord och torp efter 50 år. I Johannes köp ingick fritt "muhlbete" på hemmanets betesmarker liksom "nödig ellebrand och stängselvirke". Detta gjorde det möjligt för Johannes att föda kor, får och höns. Johannes hade en bisyssla i ordets rätta bemärkelse nämligen ett halvt dussin bikupor. I bouppteckningen efter Johannes värderades bina till 15 kronor vilket var lika mycket som 4 får. Under nödåren i slutet av 1860-talet med långvarig torka torde livet för familjen ha varit kärtvt. Johannes Mårtensson hade redan som dräng i Krogsered ägnat sig åt hantverksyrket. Han var 1848 upptagen som sockenskräddare bland socknens hantverkare. Senare blev det träskomakeri, som han bl.a. blev känd för. Han hade en kundkrets långt utanför socknen, bl.a. en storkund i Glommen, Jakob Johanssons Diversehandel. Johannes levererade vid 3 tillfällen 1885-1886 sammanlagt 224 par träskor. Han erhöll 28 öre paret. Av affärens kassaböcker framgår att Johannes vid leveransbesöken handlade stora parter av varor såsom kaffe, socker, sirap, rågsikt, snus, tyg och knappar. De stora leveranserna på kort tid torde inte Johannes ha tillverkat själv. Troligen var hans son Johan August i Hönhult i Drängsered delaktig då han förde skomakaryrket vidare. På den tiden körde man sina varor med häst eller ox och vagn. Johannes var känd för sin berättarkonst. Det kom till folklivsskildraren August Bondeson kännedom. Denne var född i Vessige och tillbringade som ung långa tider hos sin morfar, som var gästgivare i Sjönevad. Därifrån var det inte långt till Rosenbacka och besöken hos Johannes,

Rosenbacka/Blomsterbacken torp	under Månsabo, Krogsered	Greppereds fjärding
Fmis:	Koordinater:Y1319321 X6325627 WGS84 57,021604 12,829920	No 88

oftast benämnd av August som "Rosenbacken". Under besöken nedtecknade Bondeson bl.a. den första delen av den välkända folklivsskildringen om Jon i Slätthults frieri. Johannes har senare uppmärksammats som en utomordentlig historieberättare av Albert Sandklef, som utgav böcker om August Bondeson. Då berättelsen om Jon i Slätthult publicerades julen 1880 blev Johannes utsatt för kritik. Det sägs att han kom att ångra berättelsen. Det är högst troligt att Johannes står bakom även andra berättelser som Bondeson publicerats såsom "Far i Slätthult rakar sig på söndagsmorgonen".

August Bondeson besökte Rosenbacka även av annat skäl än nedteckningar av historier. Han och Johannes spelade fiol tillsammans. Johannes var en erkänt skicklig fiolspelar och vissångare. Det var också August Bondeson, som möjligen sjung Johannes visor, då han uppträdde i glada vänners sällskap. Hans morbror gästgivaren Jan Anders Nygren i Sjönevad hade lärt August i unga år att spela fiol.

Ur "Johannes på Rosenbacka" i Hallandsbygd 2004-2005 av Ingemar Uvliden

Johannes överlät Rosenbacka den 15/2 1896 till sin son Johannes "John" Johansson, som återvänt från Nordamerika och som nu var ägare till Månsabo 1:2. Sonen var den ägare, som innehade rätten att återköpa förpantningstorpets Rosenbacka. I undantagskontraktet vid överlämnandet reglerades de villkor, som skulle gälla makarnas fortsatta boende och försörjning under deras återstående livstid. Endast några månader efter överlåtelsen avled Johannes Mårtensson 1/4 1896. Beata Johansdotter bodde kvar på Rosenbacka en tid innan hon flyttade till sin sons gård enligt undantagskontraktet. Beata Johansdotter avled 29/9 1911. Bostadshuset i Rosenbacka monterades ner och såldes i början av 1900-talet.

Först efter c:a 30 år återuppstod Rosenbacka på nytt. Det nya Rosenbacka inleddes 1935 i samband med att Johannes Johansson överlät sina två gårdar till sönerna Algot och Anders. Från Månsabo 1:2 avstyckades Rosenbacka (som Månsabo 1:4) vars ägare blev sonen Johan Eskil Johansson f 12/6 1909 i Månsabo 1:2.

I Lillån anlades en damm, en förutsättning för den kvarn, sågverk och kraftstation som uppfördes. Kontrakt om vattenrätt och fiske i Lillån tecknades med vattenägarna i Månsabo och Älmhult. Det nya bostadshuset uppfördes på det tidigare torpets plats. Eskil och Märta Helena Gustavsson f 7/11 1916 i Hede No2 i Askome flyttade från Månsabo 1:2 till sitt nya hem 1939.